

Інформація
про результати виконання Регіональної цільової програми «Залучення
інвестицій, розвитку та підтримки малого і середнього підприємництва в
Луганській області на 2016-2017 роки» та місцевих програм
за IV квартал та 2016 рік

Протягом звітного періоду підтримка підприємництва в області здійснювалась відповідно до заходів Регіональної цільової програми «Залучення інвестицій, розвитку та підтримки малого і середнього підприємництва в Луганській області на 2016-2017 роки», затвердженої розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 01.03.2016 № 84, аналогічних міських і районних програм, реалізації в області законів України: «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», «Про інвестиційну діяльність», «Про адміністративні послуги», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», інших нормативно-правових актів.

Робота місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування спрямовувалась на удосконалення регуляторних процесів, створення сприятливого інвестиційного клімату, забезпечення стабільних умов для створення та функціонування суб'єктів підприємництва, вирішення проблем підприємництва, спрощення процедури надання адміністративних послуг, навчання та перенавчання незайнятого населення з орієнтацією на заняття підприємницькою діяльністю тощо.

Стан розвитку малого та середнього підприємництва

За інформацією Державної служби статистики України мале та середнє підприємництво області станом на 01.01.2016 представлене 21313 діючими суб'єктами. У порівнянні з попереднім роком (у 2014 році – 24416) загальна кількість суб'єктів малого та середнього підприємництва зменшилась на 12,7 %.

У малому та середньому бізнесі було зайнято 80,8 тис. осіб, що на 6,6 % менше, ніж у 2014 році (86,5 тис. осіб).

Малим та середнім підприємництвом у 2015 році реалізовано продукції (товарів, послуг) на суму 23,9 млрд грн, що складає 61,6 % від загального обсягу реалізованої продукції в області. В порівнянні з 2014 роком (22,9 млрд грн) цей показник збільшився на 4,2 %.

За інформацією органів місцевого самоврядування та райдержадміністрацій у 2016 році в області *за рахунок малого та середнього підприємництва створено 3287 (у VI кварталі – 875) нових робочих місць*, що в 1,3 раза більше, ніж у 2015 році.

На малих підприємствах створено 925 робочих місць, середніх – 54,

фізичними особами-підприємцями – 2308.

Найбільше нових робочих місць створено у місті Сєвєродонецьку (1389), Кременському (488), Старобільському (277), Сватівському (180), Новоайдарському (171) та Попаснянському (161) районах.

Малі підприємства.

Станом на 01.01.2016 діяло 3106 малих підприємств, що на 4,5 % більше показника попереднього року (2972 підприємства).

Кількість зайнятих на малих підприємствах до попереднього року зменшилася на 8,7 % та становила 15,6 тис. осіб (у 2014 році – 17,0 тис.).

Малі підприємства, у порівнянні з 2014 роком (6,0 млрд грн), збільшили обсяг реалізації продукції (товарів, послуг) на 27,8 %, який склав 7,7 млрд грн.

Середні підприємства.

Станом на 01.01.2016 в області налічувалося 241 середнє підприємство, це на 4,4 % менше, ніж у 2014 році (252).

Кількість зайнятих на середніх підприємствах, зменшилась на 2,1 % та склала 47,3 тис. осіб (у 2014 році – 48,3).

Середніми підприємствами у 2015 році реалізовано продукції на суму 12,0 млрд грн, що в порівнянні з показником 2014 року (13,2 млрд грн), менше на 8,3 %.

Фізичні особи-підприємці.

Станом на 01.01.2016 в області здійснювали діяльність 17966 фізичних осіб-підприємців. В порівнянні з 2014 роком (21192 фізичні особи-підприємці) цей показник зменшився на 15,2 %.

Фізичними особами-підприємцями у 2015 році реалізовано продукції на суму 4,2 млрд грн, що в порівнянні з показником 2014 року (3,7 млрд грн), більше на 11,7 %.

I. Впорядкування нормативного регулювання підприємницької діяльності

Відповідно до вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» власні плани з підготовки проектів регуляторних актів на наступний рік щорічно розробляються та затверджуються до 15 грудня як обласною держадміністрацією, так і райдержадміністраціями та органами місцевого самоврядування. *План діяльності з підготовки проектів регуляторних актів структурними підрозділами Луганської облдержадміністрації на 2017 рік затверджено 07.12.2016.*

Плани з підготовки проектів регуляторних актів на наступний рік оприлюднюються до 25 грудня як обласною держадміністрацією, так і райдержадміністраціями та органами місцевого самоврядування на власних сайтах у розділі «Регуляторна політика» (підрозділ «Планування регуляторної діяльності»).

План діяльності з підготовки проектів регуляторних актів структурними підрозділами Луганської облдержадміністрації на 2017 рік оприлюднено на сайті облдержадміністрації 09.12.2016.

За 2016 рік до плану діяльності з підготовки проектів регуляторних актів Луганської обласної військово-цивільної адміністрації на 2016 рік внесено п'ять змін:

- від 06.01.2016 – «Про затвердження Положення про порядок здійснення контролю за виконанням умов договорів на регулярні перевезення пасажирів на постійних приміських та міжміських (внутрішньообласних) автобусних маршрутах загального користування»;

- від 04.03.2016 – «Про затвердження Положення про порядок зарахування, використання та облік коштів, отриманих для організації і проведення конкурсів» та «Про внесення змін до рішення Луганської обласної ради від 25.11.2011 № 7/49 «Про затвердження методики розрахунку і порядку використання плати за оренду майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Луганської області»;

- від 14.09.2016 – «Про затвердження тарифів на платні послуги з проведення медичних оглядів, що надаються комунальною установою «Северодонецька міська багатoproфільна лікарня», «Про затвердження тарифів на платні послуги з проведення медичних оглядів, що надаються комунальною установою «Рубіжанська центральна міська лікарня», «Про затвердження тарифів на платні послуги, що надаються Лисичанською комунальною лікувально-профілактичною установою «Центральна міська лікарня імені Титова», «Про затвердження тарифів на платні послуги з проведення медичних оглядів, що надаються комунальною закладом «Щастинська міська лікарня Новоайдарського району Луганської області», «Про затвердження тарифів на платні послуги з проведення медичних оглядів, що надаються комунальною установою «Старобільське районне територіальне медичне об'єднання» Старобільської районної ради» та «Про затвердження тарифів на платні послуги з інвентаризації об'єктів нерухомого майна, що здійснюється Сватівським районним бюро технічної інвентаризації»;

- від 23.09.2016 – «Про затвердження Порядку використання коштів обласного бюджету та проведення конкурсного відбору суб'єктів малого і середнього підприємництва області, яким за рахунок коштів обласного бюджету буде надано часткове відшкодування відсоткових ставок за залученими у банках кредитами для реалізації інвестиційних проектів» та «Про затвердження Порядку використання коштів обласного бюджету та проведення конкурсного відбору суб'єктів малого і середнього підприємництва області, яким за рахунок коштів обласного бюджету надається фінансова підтримка для реалізації інвестиційних проектів»;

- від 24.11.2016 – «Про запровадження пілотного проекту щодо тимчасового обмеження регулювання ціноутворення на товари і послуги у сфері виробництва та реалізації продовольчих товарів».

Протягом 2016 року в області (на території, підконтрольній українській владі) прийнято 210 регуляторних актів (у IV кварталі – 19 регуляторних актів), із них:

- 2 – обласною держадміністрацією;
- 1 – Попаснянською райдержадміністрацією;
- 2 – Новоайдарською районною радою;
- 200 – органами місцевого самоврядування (15 рішень міських рад, 30 – селищних рад, 155 – сільських рад): у містах Северодонецьку і Лисичанську – по два, місті Рубіжне – 1 та десяти районах – 197 (Біловодському – 10, Кременському – 24, Міловському – 8, Попаснянському – 4, Новоайдарському – 1, Новопсковському – 4, Сватівському – 36, Станично-Луганському – 102,

Старобільському – 7 та Троїцькому – 1);

- 5 – виконавчими комітетами: Лисичанської міської ради (3), Кам'янської сільської ради (1) Новописковського району та Сватівської міської ради (1).

Обласною держадміністрацією прийнято два розпорядження, які носять регуляторний характер:

- «Про встановлення тарифу на інвентаризацію нерухомого майна, що здійснюється Попаснянським комунальним підприємством «СКП» від 09.02.2016 № 39;

- «Про затвердження Положення про проведення конкурсу із визначення друкованого засобу масової інформації для висвітлення діяльності обласної державної адміністрації – обласної військово-цивільної адміністрації» від 21.03.2016 № 136.

Із 210 прийнятих регуляторних актів стосуються:

- 51 (24,4 %) – ставок земельного податку та розміру орендної плати за земельні ділянки;

- 9 (4,3 %) – оренди (приватизації) комунального майна територіальних громад;

- 20 (9,5 %) – ставок акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів;

- 38 (18,1 %) – податку на нерухоме майно;

- 21 (10 %) – ставок єдиного податку;

- 8 (3,8 %) – ставок транспортного податку;

- 8 (3,8 %) – податку за місця паркування;

- 5 (2,4 %) – туристичного збору;

- 32 (15,2 %) – інших місцевих податків і зборів;

- 3 (1,4 %) – тарифів на комунальні послуги;

- 15 (7,1 %) – інші.

Протягом 2016 року органами місцевої влади *переглянуто 65 (у IV кварталі – 5) регуляторних актів*, які стосуються податків, зборів, плати за оренду майна та землі. За результатами встановлено, що *із них 34 потребують скасування, а 20 – внесення змін.*

Проведено відстеження 252 (у IV кварталі – 68) *регуляторних актів, із яких 156 (у IV кварталі – 51) базових, 56 (у IV кварталі – 12) повторних та 40 (у IV кварталі – 5) періодичних відстежень.*

Обласною держадміністрацією за рік здійснено відстеження 16 регуляторних актів, із них одне базове та 15 повторних:

- у I кварталі – базове відстеження до проекту розпорядження «Про встановлення тарифу на інвентаризацію нерухомого майна, що здійснюється Попаснянським комунальним підприємством «СКП»;

- у II кварталі – повторні відстеження до двох регуляторних актів: «Про встановлення тарифу на інвентаризацію нерухомого майна, що здійснюється комунальним підприємством «Севєродонецьке бюро технічної інвентаризації» та «Про встановлення тарифу на інвентаризацію нерухомого майна, що здійснюється Лисичанським комунальним підприємством «Бюро технічної інвентаризації»;

- у IV кварталі – повторні відстеження до 13 регуляторних актів: «Про затвердження тарифів на платні послуги з проведення медичних оглядів, що

надаються Міловським районним територіальним медичним об'єднанням», «Про затвердження тарифів на платні послуги з проведення медичних оглядів, що надаються Білокуракинською центральною районною лікарнею», «Про затвердження тарифів на платні послуги, що надаються комунальною установою «Кремінське районне територіальне медичне об'єднання», «Про затвердження тарифів на платні послуги з проведення медичних оглядів, що надаються Лисичанським обласним шкірно-венерологічним диспансером», «Про затвердження тарифів на платні послуги з проведення психіатричних оглядів, що надаються Лисичанською обласною психіатричною лікарнею», «Про затвердження тарифів на платні послуги з проведення медичних оглядів, що надаються Новоайдарським районним територіальним медичним об'єднанням», «Про затвердження тарифів на платні послуги, що надаються Новопсковським районним територіальним медичним об'єднанням», «Про затвердження тарифів на платні послуги з проведення медичних оглядів, що надаються комунальною установою «Попаснянська центральна районна лікарня», «Про затвердження тарифів на платні послуги з проведення медичних оглядів, що надаються комунальною установою «Рубіжанська центральна міська лікарня», «Про затвердження тарифів на платні послуги, що надаються Станично-Луганським районним територіальним медичним об'єднанням», «Про затвердження тарифів на платні послуги з проведення медичних оглядів, що надаються філією «Петрівська лікарня Станично-Луганського РТМО», «Про затвердження тарифів на платні послуги з проведення медичних оглядів, що надаються Щастинською міською лікарнею», «Про затвердження тарифів на платні послуги, що надаються Троїцьким територіальним медичним об'єднанням».

За результатами повторних відстежень прийнято рішення, що за допомогою чинних регуляторних актів досягнуто запланованих цілей, вони відповідають законодавству та не потребують внесення змін або скасування.

Станом на 01.01.2017 *сформовано реєстр чинних регуляторних актів*, розроблених структурними підрозділами облдержадміністрації, до якого включено 39 регуляторних актів. Реєстр розміщено на сайті облдержадміністрації у розділі «Регуляторна політика».

Затверджено та розміщено на сайті облдержадміністрації у розділі «Регуляторна політика» план-графік здійснення заходів з відстеження результативності регуляторних актів, розроблених структурними підрозділами облдержадміністрації, на 2017 рік.

11.03.2016 Департаментом економічного розвитку, торгівлі та туризму обласної держадміністрації спільно з сектором Державної регуляторної служби в Луганській області *проведено навчальний семінар з питання застосування Методики проведення аналізу регуляторного впливу регуляторного акта*, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 (зі змінами від 16.12.2015 № 1151).

У роботі семінару взяли участь спеціалісти структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій, органів місцевого самоврядування та виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення.

Облдержадміністрацією підготовлено низку пропозицій до законодавчих актів, один з яких стосується стимулювання розвитку реального сектору економіки

та сільського господарства в рамках дії норм Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 02.09.2014 № 1669-VII (стосовно звільнення суб'єктів підприємницької діяльності області від сплати ввізного мита та податку на додану вартість під час ввезення в Україну імпортного устаткування та обладнання, яке не виробляється вітчизняними виробниками, а також полегшення оподаткування податком на додану вартість для сільгоспвиробників регіону).

Зазначені пропозиції до законодавчих актів надано для опрацювання групі народних депутатів України, які відвідали Луганську область 08.02.2016. Їх реалізація сприятиме створенню умов для розвитку інвестиційної діяльності та розширенню виробничого потенціалу, а також підвищить конкурентоспроможність українських товарів на зовнішніх ринках.

Разом із тим до Мінекономрозвитку України направлено (лист від 24.03.2016 № 1/10-1329) *пропозиції щодо запровадження в області спеціального режиму оподаткування* шляхом надання інвесторам податкових пільг (з ПДВ та мита на ввезення обладнання) та гарантій їх діяльності (в рамках внесення змін до Податкового та Митного кодексів України або створення вільної (спеціальної) економічної зони на території області окремим Законом).

II. Фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка.

Орієнтовні обсяги фінансування на реалізацію заходів Регіональної цільової програми «Залучення інвестицій, розвитку та підтримки малого і середнього підприємництва в Луганській області на 2016-2017 роки» (зі змінами від 26.10.2016 № 619 та від 27.12.2016 № 799) складають 373 565,316 тис. грн, із них у 2016 році – 166 130,476 тис. грн, у 2017 році – 207 434,840 тис. грн.

Обсяги фінансування із обласного бюджету складають 285 722,228 тис. грн, із них: у 2016 році – 87 362,388 тис. грн, у 2017 році – 198 359,840 тис. грн. З державного бюджету – 6 627,500 тис. грн, з бюджетів міст обласного значення – 63 365,588. Кошти інших джерел – 17 850,00 тис. грн.

Передбачається, що із обласного бюджету на період реалізації Програми буде виділено на підготовку та випуск кваліфікованих робітників для підприємницької сфери 309 247,346 тис. грн.

На фінансування суб'єктів малого і середнього підприємництва для реалізації інвестиційних проектів, спрямованих на створення нових робочих місць у пріоритетних галузях економіки, планується виділити із обласного бюджету: на поворотній основі – 40 000,00 тис. грн; забезпечення часткового відшкодування відсоткових ставок за кредитами, отриманими суб'єктами малого та середнього бізнесу – 2 000,00 тис. грн.

За 2016 рік на реалізацію заходів Програми *фактично використано 154247,459 (у IV кварталі – 46876,71) тис. грн, із них:* з державного бюджету – 6627,5 тис. грн, з обласного бюджету – 87290,682 тис. грн (у IV кварталі – 28934,133), міських та районних бюджетів – 59305,377 тис. грн (у IV кварталі – 17707,877), інших джерел – 1 023,9 тис. грн (у IV кварталі – 234,7).

Із *державного бюджету* кошти у сумі 6627,5 тис. грн. використано на підготовку та випуск кваліфікованих робітників для підприємницької сфери.

Із *обласного бюджету* кошти у сумі 86646,705 тис. грн використано на:

- проведення обласною держадміністрацією в рамках Днів Луганщини

економічного форуму «Луганська область: перспективи розвитку, виклики та можливості», що проходив 15.03.2016 у Торгово-промисловій палаті України (м. Київ) – 263,176 тис. грн;

- проведення обласною держадміністрацією регіонального форуму «Зміни в 3D: асоціації, бізнес, влада», що проходив 28.10.2016 у м. Северодонецьку – 643,670 тис. грн;

- підготовку та випуск кваліфікованих робітників для підприємницької сфери – 86334,722 тис. грн;

- надання фінансової підтримки Агенції регіонального розвитку Луганської області для здійснення її статутної діяльності 49,114 тис. грн.

Із місцевих (міських та районних) бюджетів кошти у сумі 59305,377 тис. грн використано на:

- заходи, пов'язані з проведенням моніторингу та оприлюдненням чинних регуляторних актів місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та звітів про відстеження їх результативності у містах: Рубіжне та Северодонецьк – 14,41 тис. грн;

- підготовку та випуск кваліфікованих робітників для підприємницької сфери – 59290,967 тис. грн.

З інших джерел кошти у сумі 1 023,9 тис. грн використовувалися на:

- надання одноразової виплати по безробіттю для відкриття власної справи за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового соціального страхування на випадок безробіття – 778,0 тис. грн;

- професійне навчання для самостійної зайнятості та подальшого працевлаштування у сфері малого бізнесу за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового соціального страхування на випадок безробіття – 230,0 тис. грн;

- організацію та проведення ДП «Луганськстандартметрологія» навчальних семінарів – 5,5 тис. грн з питань: впровадження системи управління безпечністю харчових продуктів відповідно до вимог ДСТУ 22000:2007 (2,5 тис. грн), технічного регулювання і метрологічного забезпечення діяльності підприємств та лабораторій (2,0 тис. грн) та впровадження систем управління якістю відповідно до вимог ДСТУ ISO 9001:2015 (1,0 тис. грн);

- надання ДП «Луганськстандартметрологія» інформаційно-консультаційних послуг з питань нових вимог законодавства у сфері стандартизації, метрології, сертифікації та оцінки відповідності – 3,4 тис. грн.;

- організацію та проведення Агентством США з міжнародного розвитку (United States Agency International Development – USAID) в рамках Української ініціативи з підвищення впевненості (UCBI) презентації спеціальностей за тематикою, пов'язаною з підприємництвом в межах проекту «Твій шлях до успіху починається тут» – 7,0 тис. грн.

На реалізацію міських і районних програм розвитку та підтримки підприємництва планується залучити з усіх джерел фінансування 40681,14 тис. грн, в тому числі місцевих бюджетів – 5341,29 тис. грн.

За 2016 рік використано 34392,18 тис. грн, із них 2491,69 тис. грн – з місцевих бюджетів.

Із місцевих бюджетів кошти у сумі 2491,69 тис. грн. (у IV кварталі – 1499,71 тис. грн) використано:

- 14,41 тис. грн – на оприлюднення чинних регуляторних актів та розміщення звітів про відстеження їх результативності на офіційних веб-сайтах виконавчими комітетами Рубіжанської (13,51 тис. грн) та Сєверодонецької (0,9 тис. грн) міських рад;

- 0,7 тис. грн – на інформаційну підтримку окремих розділів з питань підприємницької діяльності на офіційному веб-сайті Сєверодонецької міської ради;

- 198,60 тис. грн – для проведення робіт по зонуванню місцевості міста Лисичанська, що надасть можливість віднайти та встановити містобудівні регламенти;

- 173,8 тис. грн – для надання МП «Експрес» у вигляді субсидії для забезпечення транспортного сполучення у селищі Новоайдар Новоайдарського району;

- 350 тис. грн – для ремонту приміщення центру надання адміністративних послуг при Сватівській райдержадміністрації;

- 23,7 тис. грн – на придбання оргтехніки для центру надання адміністративних послуг при Міловській райдержадміністрації;

- 155,4 тис. грн – для організації робочих місць спеціалістів, які займаються питаннями розвитку малого та середнього підприємництва у Станично-Луганському районі;

- 2,5 тис. грн – вручення грошової премії та диплома ТОВ «ВП Атлант», визначеного за підсумками районного конкурсу кращим роботодавцем за показниками створення робочих місць у Кремінському районі за 2015 рік;

- 350,6 тис. грн – на реалізацію проектів Програми розвитку ООН в Україні «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду – III фаза» на умовах співфінансування (залучались також кошти громадської організації – 51,4 тис. грн та ЄС/ПРООН – 615,3 тис. грн) у Старобільському районі;

- 9,9 тис. грн – на проведення урочистих заходів присвячених до Дня підприємця у м. Рубіжне (0,4 тис. грн), Кремінському (6,5 тис. грн) та Старобільському (3,0 тис. грн) районах;

- 1212,10 тис. грн – на формування інфраструктури, поповнення статутного та оборотного фондів КП «Благоустрій» Старобільського району.

З метою залучення додаткового капіталу для розвитку і підтримки діяльності суб'єктів підприємництва регіону здійснюється *фінансово-кредитна підтримка суб'єктів малого та середнього підприємництва за рахунок банківського кредитування та кредитних спілок.*

З початку року *фінансово-кредитними установами області надано суб'єктам малого підприємництва кредитів на суму 33,8 млн грн (у IV кв. – 6,6 млн грн).* Комерційними банками – 32,7 млн грн, кредитними спілками – 1,1 млн грн.

Протягом 2016 року в центрах зайнятості Луганської області *одноразову виплату допомоги по безробіттю отримали та відкрили власну справу 35 осіб.* З них: 8 осіб (або 22,9 %) – жінки, 10 осіб (28,6 %) – молодь у віці до 35 років, 15 осіб (42,9 %) – з числа військовослужбовців, які брали участь в антитерористичній операції, 9 (25,7 %) – внутрішньо переміщені особи та 9 осіб, що потребують додаткового захисту.

Підтримано 35 (IV квартал – 4) бізнес-проектів безробітних на суму 778,0 (IV кв. – 113,4) тис. грн.

Серед обраних видів економічної діяльності безробітні для започаткування власної справи найчастіше обирають: роздрібну торгівлю, сільське господарство, діяльність у сфері права, бухгалтерського обліку, комп'ютерне програмування, ремонт і технічне обслуговування автотранспортних засобів, видання книг, дошкільну освіту, фотокопіювання тощо.

В рамках гранту «Луганськ об'єднується: платформа громадсько-державного діалогу» за фінансової підтримки Агентства США з Міжнародного розвитку USAID проводилися круглі столи, присвячені тематиці «Створення ефективного діалогу влади, громади та бізнесу». У містах Рубіжне та Кременна відбулося по 2 круглих столи за участю представників громадських організацій, системи освіти, охорони здоров'я, культури, бізнесу та влади.

Представниками облдержадміністрації та підприємницьких структур *взято участь у роботі Першого українського форуму «Інструменти фінансової та технічної підтримки малого та середнього бізнесу»*, який 18.02.2016 відбувся у м. Києві, де розглядалися питання фінансової та технічної підтримки малого і середнього бізнесу.

15.03.2016 в рамках проведення Днів Луганщини в м. Києві в приміщенні ТПП України відбувся економічний форум «Луганська область: перспективи розвитку, виклики та можливості».

У форумі взяли участь представники інвестиційних, проектних та будівельних компаній, агентств розвитку, закордонних дипломатичних установ в Україні (Посольство Великої Британії в Україні, Посольство Ізраїлю в Україні, Посольство КНР в Україні, Посольство ФРН в Україні, Посольство Словаччини в Україні, Посольство Словенії в Україні та Посольство Чехії в Україні).

Під час проведення пленарного засідання на форумі підписані меморандуми *про співпрацю між облдержадміністрацією та: Укрзалізницею* (стосовно будівництва залізничної гілки протяжністю приблизно 45 км (Білокуракине – Сватове) для відновлення залізничного сполучення з шістьма елеваторами північної частини регіону); *Міжнародним фондом «Відродження»*; *Німецьким товариством GIZ*; *АТ «Ощадбанк»* (щодо розширення доступу суб'єктів малого та середнього підприємництва до фінансових ресурсів); *ТПП України* (щодо підтримки реалізації інвестиційних та інноваційних проектів, сприяння залученню інвестицій в реальний сектор економіки регіону).

За підсумками форуму його учасники підписали *38 протоколів про наміри* щодо реалізації своєї продукції як в Україні, так і поза її межами.

У рамках проекту USAID «Українська ініціатива зміцнення громадської довіри» 17.05.2016 у місті Слов'янську Донецької області відбулася конференція на тему: *«Потреби, можливості та перспективи підприємців Сходу України»*, координатором проведення якої виступив Центр міжнародного приватного підприємництва, за участі представників малого і середнього бізнесу, проектів міжнародної технічної допомоги, благодійних організацій, органів державної влади та місцевого самоврядування.

Основними цілями проекту є сприяння інтеграції та адаптації громад в нових умовах. Луганщину представляли понад 40 учасників із міст Сватове та Кременна.

У рамках проекту Центром міжнародного приватного підприємництва було проведено навчання підприємців пілотних міст проекту (м. Бердянськ Запорізької обл., м. Першотравенськ Дніпропетровської обл., м. Сватове і м. Кремінна Луганської обл., м. Лозова Харківської обл. та м. Слов'янськ Донецької обл.) з розробки бізнес-планів, а також надано експертний супровід для підготовки бізнес-планів під конкретні бізнес-ідеї.

26.05.2016 представники влади та підприємницьких структур області взяли участь у роботі міжнародної бізнес-конференції *«Формування нової економіки Донбасу: орієнтованої на експорт та дружньої до середнього і малого бізнесу»* (організатор заходу – Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні), яка відбулася у місті Краматорську. Мета конференції – сприяння економічному зростанню та розвитку бізнес-середовища Донбасу шляхом обміну досвідом із східноєвропейськими країнами (Чеська Республіка та Польща), впровадження економічних реформ, інтеграції у світові ринки, розвитку та підтримки малого та середнього бізнесу.

Учасниками конференції були представники центральних та обласних органів влади, бізнес-структур, міжнародних організацій, дипломатичних місій, громадського суспільства, членських бізнес-асоціацій та інших інституцій.

28.10.2016 в Северодонецькому Льодовому палаці обласною держадміністрацією проведено регіональний форум *«Зміни в 3D: асоціації, бізнес, влада» та виставку-ярмарок.*

В роботі форуму взяли участь представники 38 міжнародних організацій, 42 офіційні делегації (компанії, організації та органи виконавчої влади) з інших регіонів України, понад 68 підприємств та організацій області, 26 громадських організацій.

За результатами роботи форуму підписано меморандуми про співпрацю та співробітництво між облдержадміністрацією та ТОВ «Сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН», державним концерном «Укроборонпром», громадською організацією «Європейська соціальна академія», асоціацією «Український кооперативний альянс», сільськогосподарським обслуговуючим кооперативом «Перший національний аграрний кооператив», благодійною організацією «Благодійний фонд «Фундація «Аграрна наддержава», громадською організацією «Агенція регіонального розвитку Східного Донбасу» та Польсько-Українською Господарчою Палатою.

В рамках форуму презентована тематична панель «Перспективи розвитку бізнесу, нові експортні можливості». У заході взяли участь 40 представників суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Учасники форуму ознайомилися з представленими на розгорнутій експозиції досягненнями та інвестиційними пропозиціями 37 провідних промислових та аграрних підприємств регіону. На майданчиках була представлена продукція підприємств харчової та переробної галузі, фармакології та фармацевтики, легкої промисловості області.

За підсумками регіонального форуму «Зміни в 3D: асоціації, бізнес, влада» проведено роботу по оновленню Інвестиційного паспорту Луганської області. До паспорту включено низку інвестиційних проектів суб'єктів господарювання області. Зазначені проекти направлено Почесному консулу Федеративної

Республіки Бразилія у м. Харків Куцевляку С.В. для налагодження співробітництва з регіонами Бразилії.

Вийшов спеціальний випуск журналу «Діловий вісник» Торгово-промислової палати України, який було присвячено регіональному форуму, та в якому висвітлено економічний, інвестиційний та соціальний потенціали Луганської області, розміщено інвестиційні потреби підприємств.

01-02.11.2016 у м. Сєвєродонецьку відбувся Східноукраїнський форум «Відновлення через діалог», який проходив під егідою Організації з безпеки та співробітництва в Європі та за підтримки Луганської обласної державної адміністрації.

У роботі форуму взяли участь представники органів центральної влади (Міністерств: регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства; соціальної політики; економічного розвитку і торгівлі; з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб; юстиції; освіти і науки; охорони здоров'я, також Національної Ради Реформ, Ради бізнес-омбудсмена, Офісу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини), регіональної влади, місцевого самоврядування, донорських організацій та громадських об'єднань.

На форумі були присутні: Генеральний консул Федеративної Республіки Німеччина в м. Донецьку (м. Дніпро) Вольфганг Мьоссінгер, Перший секретар Посольства Королівства Швеції в Україні Девід Емтестам, Спеціальний представник Головування Федерального уряду Німеччини в ОБСЄ Гернот Ерлер, представник Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні (м. Сєвєродонецьк) Мартін Шмід.

Мета заходу – спілкування, діалог з метою розгляду шляхів створення сприятливих суспільних, соціальних та економічних умов розвитку регіону.

Було утворено п'ять тематичних груп: «Розвиток громадського суспільства», «Внутрішньо переміщені особи, соціальна допомога», «Режим лінії розмежування», «Децентралізація» та «Економічна відбудова Луганської області». Учасники Форуму під час роботи в тематичних групах визначили основні проблеми, що стосуються вищезазначених напрямків та спробували знайти шляхи їх вирішення.

За результатами Форуму відбулась презентація напрацьованих тематичних груп представникам ОБСЄ з метою спільного пошуку шляхів вирішення піднятих проблем.

03.11.2016 голова Луганської обласної державної адміністрації – керівник обласної військово-цивільної адміністрації Гарбуз Ю.Г. взяв участь у роботі дводенного XVI Міжнародного економічного форуму, який проходив у Львові на стадіоні «Арена-Львів».

На форумі було обговорено економічні та географічні переваги України, які сприятимуть залученню інвестицій, регіональні аспекти розвитку держави. Основними напрямами дискусій форуму стали агропромисловий розвиток, енергозбереження та транскордонна співпраця.

28.11.2016 в Сєвєродонецьку відбувся семінар з приводу впровадження Ініціативи прозорості видобувних галузей (ІПВГ) в Україні, організований Палатою податкових консультантів України в рамках реалізації субгранту проекту «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи впровадження» за підтримки Агенції

США з міжнародного розвитку й Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень.

Його учасниками стали представники видобувної галузі, неурядових організацій, місцевої та обласної влади, вищих навчальних закладів та громадськості.

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля взяв участь у роботі ініціативної групи (27.10.16, 08.11.16, 28.11.16), яка ознайомилась з безпосереднім впровадження ІПВГ в Україні та міжнародним досвідом ефективного управління природними ресурсами.

Проектом розвитку ООН за фінансової підтримки урядів Швейцарії та Швеції 06-08.12.2016 у м. Святогірськ Донецької області організовано Соціально-економічний форум молоді та жінок Донецької і Луганської областей «Разом за майбутнє!». Мета заходу – визначення стратегічних напрямків розвитку та реалізації соціально-економічного потенціалу молоді та жінок сходу України, організація багатостороннього діалогу через підходи ПРООН (соціальна єдність, примирення) для привернення уваги влади, міжнародних організацій та громадськості до пошуку шляхів створення безпечного та сприятливого громадянського середовища для сталого розвитку громад Луганської та Донецької областей.

У роботі форуму взяли участь представники активної молоді та жінок, громадські, недержавні організації, представники влади та міжнародних організацій. Біля 150 осіб з Донецької та Луганської областей взяли участь у візитах, тренінгах та діалогових заходах ПРООН.

В процесі роботи були створені три профільні секції, де обговорювали та напрацьовували шляхи розвитку та реалізації соціально-економічного потенціалу молоді та жінок за напрямками: «Молодь та жінки в економічному розвитку/бізнесі», «Молодь та жінки: залучення до прийняття рішень та мобілізації громад», «Забезпечення прав, захист від насильства та забезпечення їх соціальних потреб».

За підсумками експертна рада форуму (представники профільних міжнародних установ: ПРООН, ЮНІСЕФ, ФН ООН) склали аналітичний звіт з відповідними рекомендаціями та висновками щодо наявності можливостей та шляхів реалізації ініціатив молоді та жінок в Луганській та Донецькій областях.

Разом із тим, Департамент економічного розвитку, торгівлі та туризму з метою активізації інвестиційної діяльності сприяє залученню представників малого та середнього бізнесу до участі у різних заходах шляхом інформування. До відома підприємницьких кіл області було доведено інформацію щодо проведення:

- Українсько-хорватського бізнес-форуму в Республіці Хорватія;
- Європейського Бізнес Саміту 2016 у м. Брюсель (Бельгія);
- інвестиційного, експозиційного європейського форуму у Каннах (з 14 по 17 березня 2017 року);
- другого етапу Міжнародного бізнес-форуму «Велике Рівне. Інвестпотенціал» (25.11.2016, м. Рівне);
- III Балтійсько-Чорноморського економічного форуму (17.06.2016, м. Херсон).

Державно-приватне партнерство. На сьогодні два підприємства області, на яких був реалізований механізм державно-приватного партнерства, знаходяться на

території непідконтрольній українській владі. Так, Корпорація «Донбаська паливно-енергетична компанія» (далі – ДТЕК) перемогла у конкурсі з концесії цілісних майнових комплексів ДП «Свердловантрацит» і ДП «Ровенькиантрацит», за результатами якого ДТЕК (приватний партнер) та Міністерство енергетики та вугільної промисловості України (державний партнер) уклали договори про державно-приватне партнерство. Згідно із зазначеними угодами ДТЕК звітує про їх виконання безпосередньо до Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.

На підконтрольній українській владі території на теперішній час чинним є концесійний договір на об'єкт комунальної власності територіальної громади м. Северодонецька – цілісний майновий комплекс КП «Северодонецьк водоканал», укладений 02.07.2009 між Северодонецькою міською радою та ТОВ «ТАУН СЕРВІС». Сфера застосування державно-приватного партнерства – централізоване водопостачання та водовідведення. За шість років дії концесійного договору заплановано внесення інвестицій у розмірі 6008 тис. грн, з яких фактично внесено концесіонером 6175,14 тис. грн. На користь територіальної громади протягом 2009-2010 років в якості одноразового фінансового внеску ТОВ «ТАУН СЕРВІС» перераховано 4500 тис. грн.

Станом на 23.12.2016 до міського бюджету з початку дії концесійного договору в якості концесійних платежів надійшло 9034,06 тис. грн.

III. Ресурсне та інформаційне забезпечення.

Місцевими органами виконавчої влади надавалася необхідна матеріально-технічна допомога суб'єктам малого та середнього підприємництва. Бізнесові структури забезпечувалися вільними нежитловими приміщеннями, устаткуванням, сільськогосподарською технікою, запчастинами, паливно-мастильними і посівними матеріалами. Вживалися заходи щодо спрощення процедур передачі нерухомого майна в оренду, виділення земельних ділянок, отримання дозволів на будівництво та реконструкцію об'єктів, перегляду ставок та пільг з орендної плати для підприємців-початківців і тих суб'єктів підприємницької діяльності, що працюють у пріоритетних напрямках на пільгових умовах.

У регіоні постійно оновлюються бази даних про наявність вільних виробничих та невиробничих приміщень, що пропонуються для викупу або передачі в оренду суб'єктам підприємництва для здійснення ними підприємницької діяльності.

На веб-сайті Департаменту економічного розвитку і торгівлі у розділі «Підприємництво» (підрозділ «На допомогу підприємцю») розміщувався та щоквартально оновлювався обласний реєстр вільних приміщень державної та комунальної власності, які пропонуються суб'єктам підприємництва.

Станом на 01.01.2017 в області налічувалося 277 вільних нежилых приміщень державної та комунальної власності загальною площею 91,3 тис. м², із них у містах – 27,3 тис. м², районах – 64 тис. м².

Підприємницьким структурам протягом 2016 року передано в оренду 270 приміщень (у IV кварталі – 50) загальною площею 123,3 тис. м² та у власність – 7 приміщень загальною площею 5,8 тис. м².

Суб'єкти малого підприємництва області залучаються до участі в регіональних закупівлях. У 2016 році до участі було залучено 893 суб'єкти малого підприємництва (у IV кварталі – 471). За результатами укладено 1816 договорів

(у IV кварталі – 530) на загальну суму 207,1 млн грн.

На офіційному веб-сайті облдержадміністрації та веб-сторінці Департаменту економічного розвитку, торгівлі та туризму створено і постійно оновлюються розділи: «Підприємництво», «Адміністративні послуги» та «Регуляторна політика», на яких розміщується необхідна для підприємницьких структур корисна інформація.

Окремі розділи з питань підприємницької діяльності створені та постійно оновлюються на офіційних веб-сайтах райдержадміністрацій та міських рад міст обласного значення.

З метою залучення коштів міжнародних організацій для розвитку підприємництва області Департаментом економічного розвитку, торгівлі та туризму у 2016 році було розроблено «Довідник про міжнародні організації, фонди та програми, які займаються питаннями підтримки розвитку підприємництва» та направлено для використання в роботі місцевим органам влади, підприємницьким структурам та громадськості, а також розміщено на власній веб-сторінці.

Крім того, інформація про нові програми підтримки підприємницької діяльності міжнародними організаціями та програми Європейського Союзу розміщується на веб-сторінці Департаменту.

Активну інформаційно-консультаційну підтримку бізнесу надає *Головне управління Міндоходів у Луганській області* спільно зі своїми структурними підрозділами на місцях. Забезпечено діяльність центрів обслуговування платників податків, створених при державних податкових інспекціях.

Консалтинговий центр, створений на базі Луганської регіональної торгово-промислової палати (далі – РТПП) при підтримці ПРООН, надає *безкоштовні консультації підприємцям-грантоотримувачам* в межах проекту ПРООН в Україні «Економічне та соціальне відновлення Донбасу».

Разом із тим, *спеціалістами РТПП протягом 2016 року надано 2096 (IV квартал – 500) консультацій суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності.*

Для підвищення кваліфікації персоналу підприємств регіону, опанування нових вимог законодавства у сфері стандартизації, метрології, сертифікації та оцінки відповідності *спеціалістами Державного підприємства «Луганський регіональний науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» надано 106 (IV квартал – 22) консультацій суб'єктам малого та середнього підприємництва.* У сфері харчової промисловості для підприємств регіону проведено 5 навчальних семінарів на тему: «Актуальні питання впровадження системи управління безпечністю харчових продуктів відповідно до вимог ДСТУ 22000:2007», «Актуальні питання впровадження систем управління якістю відповідно до вимог ДСТУ ISO 9001:2015» та «Зміни в законодавстві у сфері технічного регулювання та метрологічне забезпечення діяльності підприємств та лабораторій».

Для оперативного вирішення актуальних питань, які стосуються підприємницької діяльності, в області *працюють «гарячі лінії» для підприємців*, утворені при виконавчих комітетах міських рад міст обласного значення та райдержадміністраціях. Протягом 2016 року на «гарячі лінії» від підприємців надійшло 478 (IV квартал – 105) звернень, на які було надано роз'яснення.

Також здійснює свою діяльність державна установа «Луганський обласний контактний центр». Основними завданнями Центру є: сприяння вирішенню питань, з якими громадяни звертаються до органів державної та місцевої влади, шляхом надання консультативно-правових послуг відповідно до чинного законодавства; інформування керівництва облдержадміністрації щодо ходу розвитку діалогу та взаємодії інститутів громадянського суспільства і органів державної та місцевої влади; організація роботи з консультативно-правової допомоги в рамках громадських консультацій в регіонах області.

14.04.2016 в місті Северодонецьку відбулася презентація Європейської програми підтримки малого та середнього бізнесу – *Competitiveness of Small and Medium-sized Enterprises (COSME)*. У ній взяли участь радник Міністра економічного розвитку і торгівлі України Дмитро Носик та фахівець відділу трансферу технологій Інституту фізики Національної академії наук України Олена Фесенко, які поінформували підприємців та представників органів влади області про можливості Програми COSME й інших європейських програм, до яких долучена Україна.

Східноукраїнським національним університетом імені Володимира Даля організовано та проведено за участю суб'єктів малого та середнього підприємництва:

- тренінг «Бізнес без корупції» (13.04.2016) для розвитку навичок протидії проявам корупції. Визначено негативні наслідки для суспільства від корупційних дій, активізовано антикорупційний світогляд учасників;

- круглий стіл (27.05.2016) з питань створення в області організаційних форм інноваційного підприємництва, мета – ініціювання учасників до створення інноваційних форм організації взаємодії бізнесу, освіти та науки в Луганській області. Досягнуто взаєморозуміння, обговорено план дій щодо створення інноваційного хабу;

- навчальні семінари (24.11.2016 та 31.12.2016) із сприяння самозайнятості та розвитку підприємництва проекту програми відновлення та побудови миру ПРООН, мета якого – презентація можливостей з розвитку власної справи, отримання молоддю навичок організації та ведення бізнесу за підтримки проектів міжнародної допомоги;

- IT-форум «IT-реальність» (17.12.2016) спільно з ПРООН та освітньою IT-компанією GoIT з метою ознайомлення з можливостями самореалізації та здійснення підприємництва в IT галузі.

Для представників органів місцевого самоврядування, райдержадміністрацій та товаровиробників області 17.05.2016 в бізнес-клубі «Європейський вибір» проведено семінар щодо нової процедури публічних закупівель, яка вводиться в дію з 01.08.2016, організаторами якого були розробники системи PROZORO.

З 22 по 25 листопада 2016 року делегація представників влади та громадськості Луганщини перебувала у Львові з навчальним візитом на тему: «Сталий розвиток громадянського суспільства через розбудову інституту громадських рад та взаємодію з органами місцевого самоврядування». Цей візит став можливим в рамках Проекту «Відновлення врядування та примирення в охоплених конфліктом громадах України», який реалізується ПРООН та Луганською обласною держадміністрацією за підтримки Швейцарської

Конфедерації та Уряду Швеції.

У ході навчального візиту учасники делегації ознайомились з успішним практичним досвідом колег зі Львівщини у сферах стратегічного планування, впровадження регуляторної політики, енергоефективності, залучення вітчизняних та іноземних інвесторів, децентралізації та створення об'єднаних громад, бюджету громадської участі, а також у сфері громадського контролю та експертизи рішень органів влади.

IV. Формування інфраструктури підтримки підприємництва

За інформацією виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення та райдержадміністрацій *кількість об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва* станом на 01.01.2017 *склала*: 11 бізнес-центрів, 2 фонди підтримки підприємництва, 2 інвестиційних фонди та компанії, 28 інформаційно-консультативних установ.

Зокрема, *Сватівським центром підтримки бізнесу* за підтримки Центру міжнародної підтримки підприємництва *30 підприємцям району надана допомога в написанні бізнес-планів*.

На території області, підконтрольній українській владі, *розміщено 29 кредитних спілок* разом із філіями, відділеннями та представництвами.

В області *zareєстровано 35 громадських організацій підприємців*.

В області *створена (29.09.2016) Агенція регіонального розвитку Луганської області*, основними цілями якої є: інформаційна підтримка інвесторів; підготовка інвестиційних пропозицій та проектів; розробка проектів розвитку об'єднаних громад; супроводження проектів на всіх стадіях; фінансова підтримка суб'єктів малого та середнього бізнесу для реалізації проектів зі створення нових робочих місць.

У сфері надання адміністративних послуг. Станом на 01.01.2017 в області на території, підконтрольній українській владі, створено та діють 16 центрів надання адміністративних послуг (далі – центри), із них 12 районних та 4 міських.

Протягом 2016 року через центри області суб'єктам господарської діяльності та громадянам *надано 201 157 адміністративних послуг, що у 2,3 раза більше, ніж у 2015*. В середньому за місяць через центри надавалося 16 876 послуг, у 2015 році – 7 238.

Разом із тим у 2016 році через центри надавалось від 36 до 170 видів адміністративних послуг. Найбільша кількість видів послуг надавалась через центри у містах Северодонецьку – 170 та Рубіжному – 104. Серед районних центрів найбільшу кількість видів послуг надавали Біловодський (118), Новопсковський (114), Попаснянський (111), Марківський (111).

Збільшення кількості адміністративних послуг обумовлено внесенням змін до чинного законодавства, в результаті чого на місцевий рівень передано повноваження у сфері реєстрації: місця проживання/зняття з реєстрації місця проживання/перебування особи (6 видів послуг), юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців (21 вид), речових прав на нерухоме майно (9 видів).

Також райдержадміністраціями *укладено договори з Головним управлінням юстиції у Луганській області* щодо надання через центри надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації громадських формувань (43 види послуг).

З метою популяризації діяльності центрів Департаментом економічного розвитку, торгівлі та туризму розроблено довідник *«Центри надання адміністративних послуг Луганської області»*, який доведено до відома райдержадміністрацій та міських рад міст обласного значення і розміщено на офіційному сайті облдержадміністрації.

У рамках проекту *«Українська ініціатива з підвищення впевненості» (UCBI) в Луганській області*, який виконується за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку USAID, з 6 грудня 2016 року по 31 березня 2017 року проводиться робота експертної групи над процесом вдосконалення роботи центрів надання адміністративних послуг області. Пілотними було визначено центри міст: Лисичанська, Северодонецька, Рубіжне, Старобільська та Кременна.

Проект реалізується з метою надання допомоги у вдосконаленні системи технологічних рішень для надання вчасних та якісних послуг громадянам, механізму взаємодії з клієнтами тощо.

В облдержадміністрації було організовано та проведено (03.02.2016) *робочу нараду* з питань виконання вимог Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг».

Департаментом економічного розвитку, торгівлі та туризму спільно з Головним територіальним управлінням юстиції у Луганській області проведено:

- 05.02.2016 – *навчальний семінар* для працівників виконавчих органів міських рад міст обласного значення та районних державних адміністрацій, які здійснюватимуть державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців і речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень;

- 24.03.2016 – *нараду щодо стану виконання підготовчих заходів з реалізації повноважень*, передбачених законами України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» та «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців»;

- 20.07.2016 – *семінар-нараду* для адміністраторів центрів на тему: «Особливості проведення державної реєстрації громадських формувань через фронт-офіси».

В рамках реалізації проекту ПРООН «Економічне і соціальне відновлення Донбасу» представники Луганської області влітку 2016 року здійснили низку навчальних візитів до обласних центрів України з метою обміну успішним досвідом у сфері надання адміністративних послуг, створення сприятливих умов роботи малого і середнього бізнесу, залучення інвестицій, розвитку аграрного сектору, сприяння зайнятості тощо. які були заплановані спільно з облдержадміністрацією.

Представниками облдержадміністрації та органів місцевого самоврядування взято участь у конференції *«Стан та перспективи реформування системи надання адміністративних послуг. Децентралізація повноважень у сфері надання адміністративних послуг»*, яка відбулася 6-7 жовтня 2016 у м. Києві. У заході взяли участь представники Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх провідних асоціацій, міжнародних організацій, а також експерти з питань організації надання адміністративних послуг.

Під час конференції обговорювалися проблемні питання функціонування системи надання адміністративних послуг, електронного врядування в системі

надання адміністративних послуг, міжнародної технічної допомоги у зазначеній сфері.

Луганським регіональним відділенням Асоціації міст України у жовтні 2016 року проведено практикум на тему: «Правове регулювання діяльності центрів надання адміністративних послуг. Практичний досвід Сєвєродонецької міської ради», участь у якому взяли також представники об'єднаних територіальних громад, міські, селищні голови. Модератор практикуму – керівник Сєвєродонецького ЦНАПу висвітлила питання: правове регулювання діяльності ЦНАПів, зміни у законодавстві, прийняті у 2016 році; розробка та внесення змін до нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування, що регламентують діяльність ЦНАПу; особливості організації надання адміністративних послуг органами місцевого самоврядування тощо.

Подовжується реалізація проекту Німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ «Реформа управління на сході України» в регіоні зокрема у сфері надання адміністративних послуг. В рамках Днів Луганщини в Києві, що проходили з 15 по 17 березня, відбулось підписання Угоди про співробітництво між Луганською обласною військово-цивільною державною адміністрацією та компанією GIZ в Україні.

У сфері діяльності консультативно-дорадчих органів. Розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 17.10.2016 № 601 затверджено новий склад регіональної ради підприємців, яка є консультативно-дорадчим органом при облдержадміністрації.

При органах місцевого самоврядування та райдержадміністраціях створені і працюють:

- 4 координаційні ради з питань розвитку підприємництва – у Лисичанську, Рубіжному, Сєвєродонецьку та Старобільському районі, якими проведено 13 засідань;

- 5 рад підприємців у Кремінському, Марківському, Новоайдарському, Сватівському та Старобільському районах, якими проведено 23 засідання;

- 5 галузевих рад підприємців у місті Рубіжне та Біловодському (2), Новопсковському, Станично-Луганському районах, якими проведено 20 засідань;

- 8 робочих груп з питань сприяння розвитку малого підприємництва при Біловодській, Білокуракинській, Кремінській, Міловській, Новопсковській, Попаснянській, Станично-Луганській і Троїцькій райдержадміністраціях, якими проведено 29 засідань.

Департамент економічного розвитку, торгівлі та туризму постійно інформує членів регіональної ради підприємців та представників бізнесу області про можливу співпрацю з українськими та міжнародними компаніями і підприємствами.

Так, доводилась інформація про:

- зацікавленість болгарської компанії «Емтекс Інженеринг» ЕООД у налагодженні контактів з виробниками труб і фітінгів в Україні;

- проведення з 19 по 23 вересня 2016 року бельгійської економічної місії в Україні, яка відбулася в Києві, Черкасах і Полтаві;

- участь в колективному стенді національних інвестиційних проектів обласних, районних, селищних рад, компаній та приватних осіб на восьмій сесії Ярмарку китайських інвестицій за кордон, який відбувся 20-21.10.2016 у м. Пекін (КНР);

- правила реєстрації підприємств, які можуть експортувати свою продукцію до Арабської Республіки Єгипет;

- про співпрацю з турецькими компаніями. Як результат, приватне мале підприємство виробничо-комерційна фірма «ІРТЕКС» виявило бажання співпрацювати з Туреччиною;

- проведення 26-29 травня 2016 року іранською компанією «TARNE SANAT NAMA AZIN» ряду міжнародних виставок під загальною назвою «Iran-Tabriz Industry Exhibition» з метою представлення новітніх промислових технологій та налагодження безпосередніх ділових відносин між представниками бізнесу;

- проведення у 2017 році міжнародних виставково-ярмаркових заходів у виставковому центрі міста Бухарест «ROMEXPO» (Румунія) за сприянням Торгово-промислової палати Румунії.

19.09.2016 у м. Торонто (Канада) у засіданні круглого столу «Легка промисловість Україна – Канада перспективи співпраці» прийняло участь ТОВ «Рубіжанська мануфактура».

Облдержадміністрацією сформована база даних про вільні земельні ділянки з визначенням цільового призначення. На сьогодні на території області існує 31 земельна ділянка різного цільового призначення, а саме:

- 9 вільних земельних ділянок типу Brounfield;

- 22 вільні земельні ділянки типу Greenfield, з яких 6 вільних земельних ділянок для можливого розташування індустріальних парків.

В м. Рубіжне для створення індустріального парку розроблено Концептуальний дизайн площею 40 га та в м. Лисичанськ для створення індустріального парку можливо виділення площі 52,92 га.

Більшість земельних ділянок знаходяться в районах, що мають зручне географічне розташування та забезпечені інженерно-транспортною інфраструктурою.

V. Профорієнтаційна підготовка та перепідготовка кадрів для сфери малого і середнього підприємництва.

Із 352 навчальних закладів області загальної (307), професійної (24) та вищої (21) освіти *навчання основам та практики підприємництва запроваджено в 4 навчальних закладах.*

Для формування попереднього державного замовлення робітничих кадрів професійно-технічними навчальними закладами області *проаналізований ринок праці регіону та підписані договори на підготовку робітничих кадрів з підприємствами-замовниками на 2016-2017 навчальний рік.*

30.06.2016 на засіданні регіональної ради професійної освіти проведено детальний розгляд потреб регіону та ринку праці у робітничих кадрах.

У 2016 навчальному році закінчили навчання у навчальних закладах професійної освіти та отримали відповідну кваліфікацію 2128 випускників.

Для формування регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів на 2017 рік проводиться вивчення та аналіз попиту ринку праці у кваліфікованих робітниках (відповідно до укладених двосторонніх договорів між професійно-технічними навчальними закладами та підприємствами-замовниками робітничих кадрів).

У грудні 2016 року на базі Східноукраїнського національного університету

імені Володимира Даля *організовано роботу Центру кар'єрного зростання* – створення організаційних передумов для підтримки молодіжного підприємництва серед студентів та молоді.

Центрами зайнятості області здійснювалася робота з формування груп з числа безробітних громадян на професійне навчання для самостійної зайнятості та подальшого працевлаштування у сфері малого бізнесу. Протягом 2016 року за курсом «Підприємець - початківець», «Основи бізнес-планування» направлено на навчання 33 особи, з них: 1 інвалід, 8 жінок, 9 осіб у віці до 35 років, 5 мешканців сільської місцевості, 13 учасників АТО, 10 внутрішньо переміщених осіб.

На навчання за професіями – «Електрогазозварник», «Продавець продовольчих товарів», «Продавець непродовольчих товарів», «Манікюрник», «Педикюрник», «Перукар (перукар-модельєр)», що сприяють започаткуванню власної справи, направлено 202 безробітних. Із загальної кількості осіб, направлених на навчання, 6 осіб з інвалідністю, 120 жінок, кількість осіб у віці до 35 років складає 153, мешканців сільської місцевості та малих міст – 60 безробітних, 3 учасники АТО, 25 внутрішньо переміщених осіб.

Протягом 2016 року було *проведено: 159 інформаційних семінарів «Як розпочати свій бізнес?»*, участь у яких взяли 2361 особа; *50 профконсультаційних семінарів «Від бізнес ідеї - до власної справи»* для 571 особи та *45 семінарів з питань організації зеленого туризму* (761 учасник).

За 2016 рік з метою орієнтації на самозайнятість було проведено 11 групових заходів «Презентації професій»: «Підприємець-початківець», «Кравець», «Манікюрник», «Перукар» для 164 осіб з числа безробітних громадян.

Також у звітному періоді тренерами ТОВ «Територія бізнесу» було проведено 71 тренінг із започаткування власної справи («Тренінг пошуку ідей для започаткування власного бізнесу», «Як започаткувати власну справу у сфері зеленого туризму», «Бізнес-планування», «Як започаткувати власну справу або формула успіху для підприємця» тощо), у яких взяли участь 753 безробітних громадянина. До участі у семінарах залучались соціальні партнери служби зайнятості, представники податкових інспекцій міст і районів, відділень Пенсійного фонду, органів влади, успішні підприємці з числа колишніх безробітних.

Загалом в області протягом звітнього періоду *проведено 461 (у IV кварталі – 74) навчальних семінарів, тренінгів* тощо, учасниками яких стали майже 6 тис. осіб (у IV кварталі – 1,1 тис. осіб).

Луганською обласною службою зайнятості вжито заходів щодо інформування населення області про можливість започаткування власної справи. Так, з цією метою у профінформаційних секторах центрів зайнятості області постійно функціонують куточки для майбутніх підприємців. У куточках розміщена інформація щодо різних аспектів ведення підприємницької діяльності: графік проведення семінарів з орієнтації на підприємницьку діяльність, інформаційні блоки: «Порядок та умови реєстрації СПД», страхування бізнесу, залучення найманих працівників, актуальні напрями професійного навчання в регіоні, способи зниження ризиків при здійсненні підприємницької діяльності, особливості ведення інтернет-бізнесу.

У цих куточках додатково надана інформація щодо стану та перспектив розвитку підприємництва в регіоні, психологічний «портрет» сучасного підприємця,

мотивація для започаткування власної справи, правила прийняття рішень з організації власної справи, формула успіху в бізнесі: «особистість + ідея + ресурси = успішний бізнес» тощо. Для візуалізації досвіду успішних підприємців з числа колишніх безробітних, заведені та оновлені фотоальбоми «Історія мого успіху» (з історіями створення власного бізнесу), що розміщені у куточках «Розпочніть власну справу».

У жовтні – грудні 2016 року Східноукраїнським національним університетом імені Володимира Даля *організовано та проведено презентації спеціальностей за тематикою, пов'язаною з підприємництвом в межах проекту «Твій шлях до успіху починається тут»* з метою підвищення впевненості молоді у можливості самореалізації власного потенціалу та ознайомлення молоді з можливостями отримання вищої освіти в Луганській області у сфері економіки, управління та підприємництва.

В рамках двостороннього співробітництва між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина Міністерство економічного розвитку і торгівлі України та німецьке Товариство з міжнародного співробітництва GIZ GmbH за дорученням Федерального міністерства економіки і енергетики *реалізують Програму для підприємств з експортно-імпортним потенціалом і менеджерів «Fit for Partnership with Germany»*, термін дії якої подовжено до кінця 2018 року.

Програма передбачає набуття менеджерами міжнародних управлінських навичок та дає змогу встановити прямі контакти з німецькими компаніями. Окрім того, учасники зможуть безпосередньо ознайомитися з німецьким обладнанням і технологіями.

З метою залучення до участі у Програмі підприємницьких структур області інформацію про неї доведено до відома підприємців та розміщено на веб-сторінці Департаменту економічного розвитку, торгівлі та туризму.

VI Цільові проекти та підпрограми.

В області реалізуються *проекти Програми розвитку ООН в Україні «Швидке реагування на соціальні та економічні проблеми внутрішньо переміщених осіб в Україні» й «Економічне та соціальне відновлення Донбасу» за фінансової підтримки Уряду Японії.* У межах цих проектів підготовлено дослідження «Ідеї для мікробізнесу: практичні поради». Було визначено 10 потенційних ринкових ніш та запропоновано 30 бізнес-моделей для розвитку власного бізнесу. Також проведено дослідження «Подолання бар'єрів на шляху розвитку бізнесу на Донбасі: огляд ситуації та ключові рекомендації» і «Оцінка попиту на професії, які затребувані на ринку праці» які дозволяють оцінити можливості та ризики для розвитку бізнесу.

Проводиться спільна робота по залученню суб'єктів підприємництва та осіб, які потребують роботи, до участі в цих проектах. Інформація розміщується на сайтах органів влади, доводиться до підприємницьких структур та громадян області.

Протягом 2015-2016 років впроваджувалася програма створення нових робочих місць. По Луганській області було *підтримано 16 проектів*, в результаті чого створено 167 робочих місць: 1 проект громадської організації; 9 проектів державних та комунальних підприємств і органів місцевого самоврядування; 5 проектів приватних підприємств.

У рамках реалізації навчальної програми «Розвиток навичок підприємницької діяльності серед внутрішньо переміщених осіб та місцевого населення Донецької та

Луганської областей» в Луганській області *проведено 24 тренінги*, учасниками яких були 572 особи.

Учасники тренінгів дізнались як відкрити власну справу та її розвинути, мали змогу підібрати вдалу ідею для підприємництва та підготувати бізнес-план для участі в конкурсі Програми малих грантів для підприємців ПРООН.

У ході четвертого раунду конкурсу «Програма малих грантів ПРООН: підтримка підприємництва серед внутрішньо переміщених осіб та місцевого населення Донецької та Луганської областей» у 2016 році в Луганській області подано 346 бізнес-планів.

Станом на 01.01.2017 укладено 56 *грантових угод на загальну суму 6,7 млн грн* (із 63 переможців конкурсу). Деякі переможці конкурсу відмовились від підписання угод (з різних причин), ведуться переговори щодо укладання угод з заявниками, проекти яких увійшли до резервного списку.

За результатами заявки отримують гранти у розмірі до 200 тис. грн на започаткування, відновлення або розвиток власного бізнесу (не більше 50 тис. грн на створення одного робочого місця).

Усього в Луганській області станом на 01.01.2017 (з урахуванням проектів, реалізацію яких розпочато у 2015 році) у рамках конкурсу грантів на створення, відновлення або розширення бізнесу укладено 93 *грантових угоди на загальну суму 11,95 млн грн*.

В області *реалізується III фаза проекту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду»*. Третій етап проекту розрахований на 2014- 2018 роки. Його мета – сприяти сталому соціально-економічному розвитку на місцевому рівні шляхом зміцнення системи управління. До участі у реалізації проекту залучено низку суб'єктів малого та середнього бізнесу Луганської області.

На Луганщині представники німецького консалтингового агентства «Joyn-Соор» за дорученням Німецького державного банку KfW проводять попереднє дослідження щодо можливості фінансової підтримки будівництва або відновлення житла для внутрішньо переміщених осіб.

Підтримка та розвиток підприємницької діяльності у сільській місцевості.

В області станом на 01.11.2016 на території, підконтрольній українській владі, зареєстровано 955 *фермерських господарств*. В їх користуванні знаходиться 223,9 тис. га загальної площі землі. У розрахунку на одне фермерське господарство в середньому припадає 234,4 га.

Разом із тим здійснюють діяльність 8 *кооперативів*. Із них:

- 4 *сільськогосподарських обслуговуючих кооперативи*: у Біловодському районі діють 3 кооперативи у сфері рослинництва та бджільництва; у Сватівському районі – один у сфері рослинництва та тваринництва;
- 3 *сільськогосподарських виробничих кооперативи* у сфері *рослинництва* діють у Кремінському, Новоайдарському, Сватівському районах;
- один *сільськогосподарський виробничо-обслуговуючий кооператив* – у Новопсковському районі.

Виробництвом сільськогосподарської продукції в області займаються також 248 агроформувань різних організаційно-правових форм та форм власності.

Крім того, у сфері сільськогосподарського виробництва займаються ще й

43 тис. особистих господарств населення.

Протягом 2016 року в області за участю місцевих сільськогосподарських товаровиробників *проведено 1046 ярмаркових заходів (у IV кварталі – 235), на яких реалізовано сільськогосподарської продукції на загальну суму понад 86,5 млн грн.*

Зокрема щосереди та щосуботи у м. Северодонецьку проводяться ярмаркові заходи, на яких представлено широкий асортимент сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки місцевих товаровиробників за доступними цінами.

При райдержадміністраціях працюють 12 виїзних консультаційних пунктів з питань організації підприємницької діяльності у сільській місцевості. За 2016 рік ними здійснено 152 виїзди та надано 1285 консультацій.

Робота консультаційних пунктів направлена на залучення сільського населення області до підприємницької діяльності, створення нових робочих місць.

Спеціалістами *Центру розвитку бізнесу, створеному на базі Агенції регіонального розвитку Східного Донбасу* за сприяння проекту ПРООН, проводилися виїзні зустрічі з фермерами районів, тренінги та дистанційні консультації, які проводяться і зараз на постійній основі. Цільова аудиторія: тимчасово незайняте населення та внутрішньо переміщені особи, агропідприємці та підприємства Луганщини.

З 8 по 11 червня 2016 року у місті Києві проходила XXVIII Міжнародна агропромислова виставка «Агро-2016» – один з найбільших та найпрестижніших заходів у сфері агропромислового комплексу.

На виставці була представлена експозиція продукції провідних підприємств Луганської області: ТОВ «Агро-Кепітал Груп ЛТД», ПСП «Агрофірма «Привілля», ТОВ «Айдарський Пекар», ТОВ «Марківський сирзавод», ТОВ «Ліспі», ТОВ «Сватівська олія», ТОВ «Сфера», ТОВ «Луганський інститут селекції і технології». Відвідувачі високо оцінили якість і різноманітний асортимент нашої сільськогосподарської та переробної промисловості.

Для сільгоспвиробників області проводилися наступні заходи:

- 31.08.2016 – нарада з питання «Селекційно-племінна робота в галузі тваринництва»;
- 06.09.2016 – нарада з вирішення питання якісної роботи насінневих лабораторій в районах;
- 07.09.2016 – відвідування філії ДП «Конярство України» у Біловодському районі з питання «Ефективне використання державного майна» та ПАТ «СГП «Селекція-Племресурси» у Старобільському районі з питання «Стан справ в галузях тваринництва та рослинництва».

Департаментом економічного розвитку, торгівлі та туризму облдержадміністрації за участю Луганської регіональної торгово-промислової палати, Донецької регіональної торгово-промислової палати, Агентства регіонального розвитку Східного Донбасу та міжнародних організацій організовано та *проведено 07.10.2016 практичну міні-конференцію «Сільські території – самозайнятість та малий і середній бізнес».*

У роботі заходу взяли участь голови, їх заступники та керівники економічних структур райдержадміністрацій, голови сільських та селищних рад, суб'єкти господарської діяльності у сільській місцевості.

Мета заходу – інформування органів влади та суб'єктів малого і середнього

бізнесу сільської місцевості про можливі інструменти фінансової підтримки підприємництва. Учасники заходу ознайомилися із можливостями міжнародних донорських організацій та програм:

- Програма розвитку ООН в Україні (UNDP);
- Продовольча та сільськогосподарська організація об'єднаних націй (ФАО);
- Всесвітня продовольча програма ООН (WFP);
- Save the Children;
- Міжнародна організація з міграції (МОМ);
- Mercy Corps;
- Норвезька рада у справах біженців;
- Програма Федерального міністерства економіки та енергетики для управлінських кадрів Німеччина – Україна «Fit for partnership with Germany» (GIZ);
- East Invest – проект Асоціації Європейських торгово-промислових палат (EUROCHAMBRES);
- Данська рада у справах біженців в Україні.

У рамках міжнародних програм підприємці сільської місцевості зможуть отримати допомогу у якості консультацій, отримання грантів (обладнання або грошові кошти) для започаткування, відновлення, переорієнтування або розвитку власного бізнесу, розширити підприємницьку діяльність, створити робочі місця, налагодити прямі контакти з європейськими підприємствами та розширити ринки збуту.

25.11.2016 заступник голови облдержадміністрації В.В. Гуц взяв участь у засіданні «круглого столу» на тему: «Кооперація як фактор солідарності громад за для розвитку та добробуту», яке відбулося у м. Києві. Обговорювалося також питання щодо перспектив розвитку та потенціалу Луганської області.

Під час заходу відбулось підписання Меморандуму про співробітництво Луганської облдержадміністрації з Хмельницькою облдержадміністрацією щодо соціально-економічного розвитку сільських територій, відбудови Донбасу, створення умов для реалізації наукового, творчого, соціального, економічного, організаційно-політичного потенціалу населення, пропаганда та поширення інноваційних ідей та світогляду, відродження кооперативного руху.